

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PLs. ÚS 33/2024-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Ladislavom Scholzom, advokátom, Krmanova 16, Košice, proti uzneseniu vlády Slovenskej republiky č. 576/2023 z 2. novembra 2023 vedených pod sp. zn. Rvp 2999/2023 a o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Petrom Kubinom, advokátom, Dentos Europe CS LLP, organizačná zložka, Bottova 2A, Bratislava, proti uzneseniu Národnej rady Slovenskej republiky č. 254/2024 z 2. mája 2024 vedenej pod sp. zn. Rvp 1165/2024 takto

rozhodol:

- Veci vedené na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 2999/2023 a sp. zn. Rvp 1165/2024 **s p á j a** na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2999/2023.
- Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie ústavných sťažností

1. Sťažovateľky [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľky“) sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. decembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na rovný prístup k verejnej funkcii podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy uznesením vlády Slovenskej republiky č. 576/2023 z 2. novembra 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie vlády“), ktorým boli odvolané z funkcie členiek Súdnej rady Slovenskej republiky. Táto ústavná sťažnosť je na ústavnom súde vedená pod sp. zn. Rvp 2999/2023 a bola pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému, ktorý je podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 (ďalej len „rozvrh práce“) členom tretieho senátu ústavného súdu.

2. Uznesením ústavného súdu sp. zn. PLs. ÚS 37/2013 z 20. decembra 2023 ústavný súd rozhodol o spojení ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. 2999/2023 a ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] vedenej pod sp. zn. Rvp 3034/2023 na spoločné konanie vedené pod sp. zn. Rvp 2999/2023.

3. Sťažovateľ [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva podieľať sa na správe vecí verejných podľa čl. 30 ods. 1 ústavy a práva na rovný prístup k verejnej funkcii podľa čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 254/2024 z 2. mája 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie národnej rady“), ktorým bol odvolaný z funkcie člena Súdnej rady Slovenskej republiky. Táto neskoršia ústavná sťažnosť je na ústavnom súde vedená pod sp. zn. Rvp 1165/2024 a bola pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi, ktorý je podľa rozvrhu práce členom štvrtého senátu ústavného súdu.

4. Zo skoršej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľky boli členkami súdnej rady vymenovanými vládou na základe čl. 141a ods. 2 písm. e) ústavy v roku 2020 (20. mája 2020 a 26. apríla 2020). Napadnutým uznesením vlády boli odvolané zo súdnej rady na základe čl. 141a ods. 5 ústavy (Člena Súdnej rady Slovenskej republiky možno pred uplynutím jeho funkčného obdobia kedykoľvek odvolať.), ktorý v tomto znení nadobudol účinnosť až 1. januára 2021 a nemôže byť aplikovaný retroaktívne. Podľa sťažovateľiek bola vláda navyše povinná odvolanie odôvodniť a umožniť im sa k veci vyjadriť. Tieto povinnosti vyplývajú vláde z princípu dobrej správy, ktorý je súčasťou princípu právneho štátu. Sťažovateľky taktiež tvrdia, že v deň ich vymenovania do funkcie ústava neobsahovala možnosť odvolania člena súdnej rady, a preto ani dôvody na jeho odvolanie. Tiež poukazujú na zjednocujúce stanovisko ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 2/2018, podľa ktorého „Člena Súdnej rady Slovenskej republiky nie je možné odvolať v priebehu jeho 5-ročného funkčného obdobia orgánom, ktorý ho na tento post nominoval, lebo len tak sa zaručí jeho základné právo podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky.“ a ktoré má rovnakú právnu silu ako čl. 141a ods. 5 ústavy v aktuálne účinnom znení. Podľa sťažovateľiek stret uvedeného zjednocujúceho stanoviska a novely ústavy vykonanej ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon č. 422/2020 Z. z.“), účinným od 1. januára 2021 je nutné vyriešiť v prospech výkladu čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy s osobitným zreteľom na právnu istotu ústavného činiteľa (člena súdnej rady), že nebude svojvoľne a bez dôvodov odvolaný, stabilitu ústavnej inštitúcie, ktorou je aj súdna rada, a napokon skutočnosť, že pri takom strete sa má uprednostniť ochrana základného práva pred inštitucionálnou normou ústavy (čl. 141a ods. 5 i. f.).

5. Zo sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že bol členom súdnej rady vymenovaným národnou radou na základe čl. 141a ods. 2 písm. c) ústavy. Napadnutým uznesením národnej rady bol odvolaný zo súdnej rady na základe čl. 141a ods. 2 písm. c) a ods. 5 ústavy (Člena Súdnej rady Slovenskej republiky možno pred uplynutím jeho funkčného obdobia kedykoľvek odvolať.). Podľa sťažovateľa súčasné znenie čl. 141a ods. 5 ústavy sa vzhľadom na princíp právnej istoty a legitímnych očakávaní, ako aj zákaz retroaktivity môže vzťahovať iba na tých členov súdnej rady, ktorí boli do funkcií ustanovení po nadobudnutí účinnosti ústavného zákona č. 422/2020 Z. z., teda od 1. januára 2021 (sťažovateľ bol zvolený za člena súdnej rady 23. apríla 2020). Sťažovateľ taktiež poukazuje na zjednocujúce stanovisko ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 2/2018, podľa ktorého bol člen súdnej rady volený národnou radou neodvolateľný. Sťažovateľ argumentuje, že národná rada odvolaním

sťažovateľa z funkcie člena súdnej rady retroaktívne aplikovala čl. 141a ods. 5 ústavy za súčasného ignorovania záväzného výkladu ústavného súdu uvedeného v sp. zn. PLz. ÚS 2/2018. Podľa sťažovateľa je stret predmetného zjednocujúceho stanoviska ústavného súdu a zmeny čl. 141a ods. 5 ústavy nutné vyriešiť v prospech výkladu čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy s osobitným zreteľom na právnu istotu ústavného činiteľa (člena súdnej rady), že nebude svojvoľne a bez dôvodov odvolaný, stabilitu a riadny chod ústavného orgánu, ktorým je aj súdna rada, a nevyhnutnosť vykladať normy upravujúce kreáciu ústavného orgánu (čl. 141a ods. 5 ústavy) v medziach základných práv (čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy).

II. Spojenie vecí

6. Zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nemá osobitné ustanovenia o postupe pri spojení vecí na spoločné konanie. V súlade s § 62 zákona o ústavnom súde o primeranom použití Civilného sporového poriadku možno však v konaní o ústavnej sťažnosti (čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde) primerane použiť na prípadné spojenie vecí § 166 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

7. Podľa čl. II bodu 10 prvej až tretej vety rozvrhu práce v záujme hospodárnosti konania môže plénum ústavného súdu rozhodnúť o spojení vecí patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré boli pridelené členom rôznych senátov ako sudcom spravodajcom, na spoločné konanie, ak tieto veci spolu skutkovo alebo právne (z hľadiska predmetu konania) súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Návrh na rozhodnutie o spojení môže plénu ústavného súdu podať sudca spravodajca vo veci, ktorej spojenie s inou vecou sa navrhuje, alebo predseda ústavného súdu. Ak vzhľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa nerozhodne plénum inak, je na spoločné konanie o spojených veciach príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca v tej zo spájaných vecí, v ktorej začalo konanie na ústavnom súde skôr (§ 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

8. Z obsahu oboch ústavných sťažností vyplýva, že tieto spolu skutkovo a právne súvisia. Obe ústavné sťažnosti podávajú odvolaní členovia súdnej rady. Argumentácia sťažovateľov v oboch sťažnostiach je v jej podstate principiálne zhodná (body 4 a 5 tohto uznesenia), a to bez ohľadu na skutočnosť, ktorý orgán (vláda alebo národná rada) ich z funkcie člena súdnej rady ustanoveného do funkcie pred nadobudnutím účinnosti ústavného zákona č. 422/2020 Z. z. (od 1. januára 2021) odvolal.

9. Sťažovateľ navrhol spojenie ním podanej ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 1165/2024 s ním podanou ústavnou sťažnosťou vedenou pod sp. zn. Rvp 1090/2024, v ktorej namieta porušenie svojich práv uznesením súdnej rady č. 103/2024 zo 16. apríla 2024, ktorým bol odvolaný z funkcie predsedu súdnej rady, pretože rozhodnutie v jeho prospech v predmetnej veci by nemohlo byť vykonané bez obhájenia členstva v súdnej rade, ktoré je predmetom aktuálne podaného návrhu. Vzhľadom na zistenú (podstatnejšiu) vecnú spojitosť ústavných sťažností vedených pod sp. zn. Rvp 2999/2023 a sp. zn. Rvp 1165/2024, pri ktorých je podstatou veci odvolanie sťažovateľov z funkcie člena súdnej rady (body 4 a 5 tohto uznesenia) ústavný súd rozhodol tak, že spojil na spoločné konanie veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2999/2023 a sp. zn.

Rvp 1165/2024, pričom konanie bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2999/2023 (bod 1 výroku tohto uznesenia). Ústavný súd pritom vo vzťahu k súslednosti konaní zohľadnil aj sťažovateľom uvádzané časové súvislosti budúceho možného rozhodovania jednak súdnej rady (voľba jej predsedu) a jednak národnej rady (voľba nového člena súdnej rady) v kontexte sťažovateľových procesných návrhov (na dočasné opatrenie), aj keď funkcia predsedu súdnej rady je podmienená členstvom v súdnej rade.

10. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie o spojení vecí na spoločné konanie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2024

Ivan Fiačan
predseda Ústavného súdu
Slovenskej republiky